

Odperito pismice na gospoda fajmoštra na Dobravi.

Vsaciga domorodca, ki svojo domovino resnično ljubi, je mógló razveseliti oznanilo, ki so ga gosp. O. od nove šole na Dobravi v 40. listu naših Novic razglasili. To oznanilo je bilo gotovo vesel glas tudi Novicam, ki so se že tolikanj za napravo ljudskih šol po deželi poganjale. Vaša šola, častitljivi gospod! zares očitno kaže, koliko združene moči zamorejo, če jih pravi kersanski duh vladuje! Bog daj, de bi po Slovenskim veliko tacih farmanov bilo, kakor so Dobrovčanje; Bog pa tudi daj, de bi Njih in Njih gosp. kaplana velike hvale vredno, nevtrudljivo prizadevanje tudi drugej serca h enakim delu vnelo! Vse govorjenje šolskih nasprotnikov je prazno; današni dan brez šol ne moremo nikakor več biti. Jez imam vsak dan s kmeti opraviti in vsak dan slišim tega in uniga reči: „oh! de bi le nemalo brati in pisati znal!“ Natoroznanci pravijo, de se svet vertí, in gotovo je, kar nam pripovedujejo. Zdej smo na tisto mesto prišli, kjer brez šolskiga podučjenja, naj bo kmet ali rokodelce, izhajati ne more. Današni čas mora vsak človek znati dobro rajtati, de se ne zarajta; — današni čas ni zadosti, de zna kmet češnje in grojzdje brati, on mora znati tudi bukve in pisma brati; — današni čas ni zadosti, de hišna gospodinja pisan modere nosi, ona mora tudi sama pisati znati.

Blagor tedej fantičam in deklicam Dobrovske fare, de jim je zarja podučjenja zasijala, in de jim je priložnost dana, naučiti se, kar jim bo za vse življenje koristno! — Práv serčno pa me je tudi razveselilo očitno pohvaljenje pridnih šolarjev in šolarc, katero nam je porok, de se bojo tudi prihodnjič velike dobrote hvaležni skazovali, katero so jim Oni z združeno pomočjo umnih farmanov naklonili. To svoje veselje tudi, nekoliko v djanji pokazati, tukaj očitno obljubim, Njim, častiti gospod fajmošter, na koncu tega noviga šolskiga leta za nar pridni učence obojiga spola tri práv lepe šolske darila (premije) poslati, in sicer tacih, de lepših v nobeni mestni šoli dobiti ni. Te darila bojo slovenske bukve, polne koristnih podukov in pa tudi práv ličniga zvezka. Samo to, visoko častitljivi gospod fajmošter! Jih prosim, de mi bojo po vredništvu Novic naznanje dali, kdaj bo treba, obljubljene darila na Dobravo poslati. Častito vredništvo, ki me dobro pozná, pa prosim, de naj bo porok moje obljube. *) — Bog Jim daj ljubo zdravje, visoko spoštovani gosp. fajmošter! J. P.

Domača povest.

V 40. listu smo popisali veselo prigodbo veličastniga posvečenja novih bander domorodniga regimenta v Ljubljani; danes prinesemo našim bravam iz nemškiga prestavljeni prelepi nagovor, s katerim so Njih Prevzvišenost, milostljivi Ljubljanski škof in knez Anton Alojzi 24. dan Kimovca tega leta posvečene tri nove bandera domorodniga c. k. sedemnajstiga pešniga regimenta kneza Hohenlohe-Langenburškiga vodju in višim oficirjem izročili. Takóle se glasi:

Visoko častiti glavni in viši oficirji!

Sedaj ko Vi, visoko časteni Gospodje! te nove likar od mene blagoslovljene bandera sprejeti mislite, pogledujete, gotovo ne brez ginjeniga serca, gotovo ne brez plemenite povzdige, na svoje stare bandera nazaj, ktere, v marsikterim slavnim boji zlo poškodovane, danes z novimi nadomestene biti imajo.

*) Že velja! Gospoda J. P. dobro poznamo in vemo, de je mož beseda. Vredništvo.

Težka, gotovo, visoko častiti Gospodje! Vam bo ločitev od starih bander, pod katerim so Vaši predniki in tudi marsikteri izmed Vas težavne prizadeve, velike nevarnosti in ojstre skušnje prestali, ko so se bojevali v slavo avstrijskiga vojništva, od ktere bodo zgodovinske bukve še v poznih letih pričevale.

Kolikanj težje pa se Vi od starih bander ločite, ktere so tolikrat priče bile pogumne serčnosti tega regimenta, priče goreče ljubezni in zvestobe, s katero je on vseskozi Cesarju in svoji domovini vdan bil, in s katero je v vsih zadevah prisego zvesto deržal, ki jo je tem banderam prisegel; kolikanj težje — pravim — se Vi danes od svojih starih bander ločite, tolikanj bolj raste naša svest, tolikanj terdniši prihaja zaupanje cele dežele, de bo domorodni regiment tudi pod temi novimi banderi svoje sloveče ime skozi in skozi ohranil.

Že 28 let nabira ta regiment svoje vojake iz domačiga čverstiga rodú, ki sicer ni premožen, pa zadovoljen, delaven, poln ljubezni do svojiga Vladnika, in za pobožnost vés vnet. Vojaki iz taciga rodú odbrani, — nasledniki taciga ljudstva, ki se je že v starih časih zlo in goreče za premago grozovitiga sovražnika kersanstva poganjalo, — možje verh tega berhke in čverste postave in prebrisanih glav, že sami po sebi naše polno zaupanje imajo, katero se še tolikanj bolj vterdi, ko take vojake pod vodstvom plemenitih in vsiga spoštovanja vrednih glavnih in viših oficirjev v eno truplo zedinjene zagledamo, ki je zavoljo junaškiga obnašanja in lepiga zadržanja krog in krog hvaljeno, in ki nam veselo in terdno zaupanje daja, de zamoremo po vsi pravici od tacih vojakov tudi ob hudih časih vojská vsiga pričakovati, kar dolžnost častniga stanú od njih tirja.

To terdno zaupanje, visoko časteni Gospodje! ki ga dežela na Vas stavi, se Vam je práv očitno v tem pokazalo, de je danes veliko ljudstva od bližnih in daljnih krajev polno veselja k veličastnim posvečenju novih bander prikipeló in de so visokorodne gospe z poglavitnim deželskim mestam vred na vsako teh novih bander krasno vezalo pripele — vezalo edinosti in ljubezni med Cesarjem in Njegovimi podložniki!

Milostljivi Cesar Ferdinand Pervi, ki že Sami po Sebi in pa tudi zavoljo Svojih presvitlih prednikov zaslužijo, de Jih iz serca ljubimo, in de smo Jim hvaležni, so Vam te nove bandera poslali. Jez sim jih, v mili prošnji k nebeškemu Očetu, zdej v službo domovine blagoslovil, de bi strah sovražnikom bile, in de bi božja moč navdajala vse, ki pod njimi služijo.

Očitno veselje igra danes v očeh vsih tukej zbranih vojakov, in njih ponosno deržanje nam je porok, de so visoki pomen tega obhajanja spoznali, in de, si popolnoma svesti svojih dolžnost, hrepenijo nove bandera sprejeti, k njim prisego ponoviti, in z veseljem in serčnostjo slednimu povelju naprot hiteti, kteriga jim bodo dali naš milostljivi in pravični Cesar.

Vzemite tedej visoko častiti Vodja! novo-blagoslovljene bandera v Svojo in celiga regimenta skerbljivo varstvo. Regiment bo k njim prisegel. V pričo vsigapričijočiga Bogá, kterimu so skrivnosti sledniga serca očitne in pred kterim človek nobene misli in nobeniga občutka skriti ne more — v pričo nar svetejiga in pravičnišiga Bogá, ki ljubi odkritoserčno poštenost, in pravedno spolnjenje dolžnost brez plačila ne pustí, boste Vi in z Vami cel regiment očitno prisegli, stanovitno in natanjko vse dolžnosti spolnovati, ktere Vam Vaš težki, pa imenitni poklic velevala.

Danes je prisega še le namemba, še le sklep; pa bi vtegnil čas priti, ko se bo mogel sklep v djanji pokazati. Ko bi tedej taki časi prišli, ki bi našiga milostljiviga Cesarja primorali, bandera Svoje vojne v vojsko peljati, bo treba za pravico in resnico se bojevati; zakaj le za pravico in resnico se avstrijski Cesarji v vojsko

podajo, resnica pa in pravica je Božja reč in le za to se vojskuje pravični človek, akoravno bi se k temu z očitno prisego zavezal ne bil.

Ce je tedaj Božja previdnost sklenila, de bo po povelji presvitljiga Cesarja kedej treba s temi banderi v vojsko iti, se boste, zvesti današni prisegi, vneti od visociga poklica in v polni zaupljivosti na vsigamogočniga Bogá, ki resnico in pravico varje, v brambo postavili sovražnikom našiga cesarstva, in zedinjeni s tolikimi avstrijskimi vojaki, nasprotnike odgnali, de ne bojo poceptali setev rodovitniga polja, ne pokončali sadú težko pridobljeniga in težko ohranjeniga mirú, ne ropali poslopij mirniga mestnika in kmeta, in de jima ne bodo žugali z ropanjem, požiganjem in pobojem.

Ranjki Cesar Franc Pervi, nepozabljiviga spomina, So v Svoji poslednji volji Svoji zvesti vojni očitno zahvalo naznanje dali za vse prizadevanje, s katerim je obvarovala slavo avstrijskiga samooblastva. Večiga počastenja si pač nobena vojna želeti ne more. Ce tudi slavnih del tega regimenta v poprejšnih časih v misel nevezamo, je že dovolj le tega opomniti, kar je on v poslednjih vojskah in posebno pri Aspernu in Vagramu in pri zadnji osvobodivni vojski, za povišanje avstrijskiga orla pripomogel in za ktere dela je zahvala ranjiga Cesarja gotovo tudi temu regimentu veljala, kteriga zdej z veseljem Svojiga imenujemo in na kteriga pomoč se s polnim zaupanjem zanesemo, ko bi vtegnila kedej sovražna roka boj žugati našimu Cesarju, naši domovini.

Mi pa, kterim po svojim poklicu in stanu ni pripušeno deležnim biti del, h kterim ste se Vi danes z prisego zavezali, mi Vam, visokočasteni Gospodje! za terdno in očitno obljubimo, de bomo tudi mi, ako Vam pride v boj se podati, zvesto vse svoje dolžnosti spolnovali in radovoljno vse storili, kar bodo milostljivi Cesar v tacih zadevah od nas potrebovali. Povsod Vas bojo naše goreče vošila spremljale; spremljala Vas bo vedno naša molitev, de bi Vas vsigamogočni Bog, iz kteriga izvira vsa človeška moč, navdal s serčnostjo in potepeljivostjo v vsih težavah, de bi Vam vterdil stanovitnost in pogumnost v nevarnostih, de bi Vas varval pod brambo teh novo-blagoslovljenih bander, in po junaško premagani vojski nazaj pripeljal k nam, ki Vas bomo z veseljem in hvaležnim sercam sprejeli varhe in oetnike svoje domovine, in Vam v prijazni sprijemi očitno pokazali, kakó močno krepke vojake spoštujemo, in kakó njih junaške dela čislati vémo!

Urno, kaj je noviga?

(Nova čudopolna najdba.) Veliko naših bravecov vé, de je neki Francoz, Dagêr (Daguerre) po imenu, pred nekimi leti pripravo najdel, po kteri se zamorejo brez obrazárja (málarja) samó s pomočjo sončne svetlobe razne podobe krajev, vodá, drevés, človekov, živine in vsake druge reči v malo minutah izdelati. Sončni žarki vtisnejo podobo, ktero obraziti hočemo, na umetno napravljeno proti sončnim žarki grozno občutljivo plošo, in ko bi mignil, je podoba narejena.

Ravno ta bistri mož je pa zdej še imenitniši reč najdel, namreč rastljivost drevés takó pognati, de v malo letih tako visokost in debolost dosežejo, kakoršno bi sicer po náturni rasti komej v 100 letih doseči zamogle. Dagêr k temu cilju in koncu korenino mladiga drevesca nekoliko nareže in nekaj kapljic neznaniga soka v zarezo vlije, ki ima čudno moč, rastljivost drevés vspešiti. Ta sok korenino na vseh straneh tako oživi, de drevó začne čudo naglo rasti. Vpričo veliko ljudí je Dagêr to

skušnjo pri nekim drevescu naredil, ki je že v treh mescih navadno visokost in debelost eniga leta prekosilo. — Če se bo ta najdba poterdila, bomo povsod, kjerkoli bomo hotli, drevés izredili, de bo kej! Kér pa po Dagêrovi najdbi drevesa morajo bolj poredkama vsajéne biti, de zamorejo korenine potrebniga živeža iz zemlje dobiti, pravijo zvedeni kmetovavci in boršnarji, de bojo k nagli rasti persiljene drevesa tudi kmalo vsahnile. — Per vsim tem nam nova Dagêrova najdba vunder veliko koristniga obeta, po kteri bomo zamogli, v kratkim času lepe verte napraviti, gojzde pomnožiti, razne pota z drevési olepsati, i. t. d. Kaj vunder človeški um zamore!!

(Nov slavjanski letnik). V Zagrebu bo za prihodnje leto na svitlo prišel: „Obći Zagrebački kalendar. G. Slavoljub Verbančić je urednik, g. Lavoslav Župan pa izdatelj tega velciga letnika (pratike), ki bo na 40 polah v mescu Listopadu na svitlo prišel in se bo tudi v Ljubljani v knjigarnici žl. gosp. Kleinmajera na prodaj dobival. Oglas tega letnika takóle govori: „Razdeljena ce pako biti knjiga naša na sledéca 6 odséka: I. a) Kalendar katolički, pravoslavni, protestanski, židovski, muhamedanski; proložen bilježnicom za dohodke i troškove. b) Razna izjasnjenja zvezdoznanska (astronomička i t. d. II. a) Zašto se zove ova knjiga kalendar? b) Rodoslovje vladajuće austrijske obitelji. c) Imenik (Schematismus) sviuh duhovnih, dáržavnih i vojničkih oblastih kraljevinah Hárvatske, Slavonske i Dalmatinske, ovamo razumévajuć i granicu. d) Kratki geografičko-štatistički pregled u obće čele Europe, napose pako pokrajinah po našem narodu naseljenih i t. d. III. a) Razni pésnički proizvodi, ponajviše pésme narodne, junačke i šaljive. b) Basne i pripovédke stranom izvorne, stranom prevedene. i t. d. IV. a) Čártice iz dogodovštine domaće sa slikami. b) Nekoje mane i nedostatci našega prostoga naroda i zajedno način, kako bi se mogli iztrébiti. c) Kakó bi valjalo narodne škole ustrojiti i urediti. d) Néšto o našoj domačoj literaturi i pravopisu. e) Smésica i t. d. V. a) Članci gospodarstveni sa slikami. b) Kako bi se materialno stanje našega seljanina popraviti moglo. c) Šta bi valjalo činiti, da se u nas tãrgovina unaprédi. d) Koja je razlika izmedj mēnicah (Wechsel) i navadnih obvezah (Obligatori-ah)? — Na što se ima paziti pri mēnicah? e) Domaći lékar i t. d. VI. a) Sajmi domaći i poglavitii u Ugarskoj i Austrii. b) Skrižaljke za kamate i ostale domaće poslove. i t. d.“

Znajdba vganjke v poprejšnjim listu je:

O g e l.

Današnjimu listu je perložen list Nr. 14 perdjan.

Žitni kup.	V Ljubljani		V Krajnju	
	11. Kozoperska.		6. Kozoperska.	
	gold.	kr.	gold.	kr.
1 mernik Pšenice domaće	1	39	1	42
1 » » banaške ...	1	49	1	54
1 » Turšice	1	12	1	12
1 » Soršice	1	24	1	27
1 » Réži	1	16	1	25
1 » Ječmena	—	—	—	—
1 » Prosa	1	3	1	6
1 » Ajde	—	—	1	—
1 » Ovsa	—	42	—	44